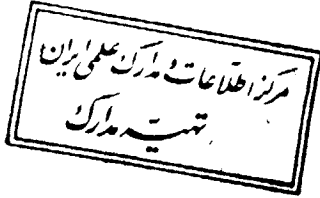

بنام خداوند جان آفرین

حکیم شیخ عزیز کاشانی

دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده حقوق

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

حقوق بین الملل

موضوع

حفاظت از محیط زیست در مخاصمات

مسلحانه بین المللی

استاد راهنما

جناب آقای دکتر جمشید ممتاز

استاد مشاور

جناب آقای دکتر اردشیر امیر ارجمند

نگارش

فریبرز - بختیاری اصل

سال تحصیلی ۷۱-۱۳۷۰

۱۷۲۸۵

تقدیم به

پدر و مادر، همسر و فرزندان،

خواهران و برادران عزیزم

تقدیم به

استاد ارجمند جناب آقای دکتر جمشید ممتاز
که در تدوین این پایان نامه من را راهنمایی و
همراهی نمودند.

تقدیم به

استاد محترم

جناب آقای دکتر هدایت الله فلسفی

و با تشکر از

پرسنل دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی

و کارکنان مؤسسه اندیشه

صفحه	فهرست مطالب	عنوان
۱		پیشگفتار
۳		مقدمه
		حقوق بین‌الملل حفاظت از محیط زیست.....
۸		حقوق بین‌الملل عرفی حفاظت از محیط زیست
۸		سازمانهای بین‌المللی
۸		سازمان ملل متحد
۱۶		جامعه اقتصادی اروپا
۱۷		سازمان توسعه و همکاری اقتصادی
۱۹		رویه داخلی دولتها
۲۰		ایالات متحده امریکا
۲۱		اتحاد جماهیر شوروی
۲۲		اختلافات بین‌المللی زیست محیطی
۲۲		اختلاف Trail Smelter
۲۳		اختلاف سد Gut
۲۳		اختلاف کانال کورفو
۲۵		اختلاف دریاچه لانو
۲۹		دعوی کاسموس ۹۵۴
۲۹		تحلیلی از حقوق بین‌الملل عرفی محیط زیست
۳۱		حقوق بین‌الملل قراردادی محیط زیست
۳۵		معاهدات مربوط به جلوگیری از آلودگی دریاها
۳۵		معاهدات در سطح بین‌المللی
۵۵		معاهدات در سطح منطقه‌ای

صفحه	فهرست مطالب	عنوان
۶۲	معاهدات مربوط به استفاده‌های صلح‌آمیز از انرژی اتمی و فضا	
۶۵	تحلیل حقوق حفاظت از محیط زیست	
۶۵	حفاظت علمی محیط زیست و کاهش آلودگی	
۶۶	اصول اساسی حقوق حفاظت از محیط زیست	
	حقوق بین‌الملل مخصصات مسلحانه.....	
۶۹	کلیات	
۷۰	تاریخچه جنگ	
۷۲	تعریف جنگ	
۷۳	مفهوم حقوقی جنگ	
۷۴	دو عنصر تعریف	
۷۵	تفاوت و رابطه جنگ و مخصصات مسلحانه	
۷۷	قواعد اساسی مخصصات مسلحانه	
۸۰	متدها و وسایل جنگ	
۸۰	مفهوم	
۸۱	اسلحه	
۸۲	اهداف مورد حمله	
۸۳	حقوق بین‌الملل عرفی و قراردادی مخصصات مسلحانه	
۸۳	جنگ و محیط زیست	
۸۷	جنگهای شیمیایی	
۹۳	جنگهای بیولوژیکی	
۹۵	اهداف فرهنگی و تاریخی	
۹۷	پروتکل شماره ۱ ژنو مورخ ۱۹۷۷ منضم به کنوانسیونهای ژنو ۱۹۴۹	

صفحه	فهرست مطالب	عنوان
۹۹	حفاظت از اشیاء ضروری برای بقاء جمعیت غیر نظامی	
۱۰۰	حفاظت از محیط زیست	
۱۰۵	حفاظت از تأسیسات و ساختمانهای حاوی نیروهای خطرناک	
	ملاحظات نهائی در مورد جنبه‌های حقوق حفاظت زیست محیطی حقوق	
۱۰۸	مخاصمات مسلحانه	
	رابطه حقوق بین‌الملل حفاظت محیط زیست و حقوق مخاصمات مسلحانه.	
۱۱۰	فلسفه حقوق مخاصمات مسلحانه	
۱۱۲	فلسفه حقوق حفاظت محیط زیست	
	رابطه فلسفه‌های حقوق مخاصمات مسلحانه و	
۱۱۴	حقوق حفاظت محیط زیست	
۱۱۶	محدودیت‌های حقوق حفاظت محیط زیست بر حقوق مخاصمات مسلحانه	
۱۱۶	تخلفات از حقوق مخاصمات مسلحانه	
۱۱۷	نگرانی‌های زیست محیطی	
	جنگ خلیج فارس و محیط زیست.....	
۱۱۹	بررسی موضوع	
۱۳۱	اثرات جنگ بر محیط زیست طبیعی	
۱۳۲	ارزیابی مقدار نشت نفت	
۱۳۴	اثرات نفت در خلیج فارس	
۱۳۶	تخریب چاه‌های نفت و آتش سوزی نفت	
۱۴۱	احیاء محیط زیست و پاکسازی محیط	
۱۴۳	اطفاء حریق چاه‌های نفتی	
۱۴۴	مفهوم جنگ مدرن	

صفحه	عنوان
۱۴۴	انهدام تجهیزات هسته‌ای
۱۴۴	حملات به اهداف هسته‌ای
۱۴۵	آلودگی هسته‌ای
۱۴۸	هدف‌گیری تجهیزات شیمیائی
۱۵۱	آلودگی شیمیائی
۱۵۲	عملکرد دولت عراق و نقض حقوق بین‌الملل ضمانت اجرای قوانین بین‌المللی موجود و ارزیابی توسعه حقوق بین‌الملل در این زمینه.....
۱۵۷	پیشنهادات برای اجرای مؤثر قوانین موجود
۱۵۸	کمیسیون بین‌المللی حقیقت یاب
۱۵۸	مسئولیت کیفری
۱۶۱	وظایف کلیه کشورهای عضو معاهدات بشر دوستانه
۱۶۲	ضرورت توسعه حقوق بین‌الملل در این زمینه
۱۶۳	مفهوم تدوین و توسعه حقوق بین‌الملل
۱۶۹	نتیجه‌گیری
۱۷۳	یادداشتها
۱۹۰	کتابشناسی

فهرست ضمائم

- کنفرانس سازمان ملل متحد در مورد محیط زیست انسانی و اصول اعلامیه استکهلم ۱۶ ژوئن ۱۹۷۲.
- قطعنامه‌های ۲۹۹۴، ۲۹۹۵، ۲۹۹۶، ۲۹۹۷ (موجد UNEP).
- منشور حقوق و وظایف اقتصادی کشورها.
- منشور جهانی طبیعت.
- کنوانسیون ENMOD.
- در خواست شماره A/46/141 مورخ ۵ جولای ۱۹۹۱ دولت اردن از سازمان ملل.
- حقوق بین‌الملل حفاظت از محیط زیست در جنگ بترتیب تاریخ.
- پروتکل شماره I ژنو ضمیمه کنوانسیونهای ژنو ۱۹۴۹.

نشانه‌های اختصاری

A.A.L.C.C.	Asian - African Legal Consultative Committee.
A.J.I.L.	American Journal of International law.
B.Y.B.I.L.	British Yearbook of International law.
C.B.R.	Chemical, Biological and Radiological Warfare.
E.E.C.	European Economic Community.
E.E.Z.	Exclusive Economic Zone.
E.F.T.A.	European Free Trade Association.
E.N.M.O.D.	Environmental Modification.
F.A.O.	Food and Agriculture Organization.
G.A.Res.	General Assembly Resolution.
G.C.	Governing Council.
I.C.J.	International Court of Justice.
I.C.N.T.	Informal composite Negotiating Text.
I.C.R.C.	International Committee of The Red Cross.
I.H.L.	International Humanitarian law.
I.L.C.	International law Commission.
I.L.M.	International Legal Materials.
I.M.C.O.	Inter - Governmental Maritime Consultative Organization.
I.M.O.	International Maritime Organization.
I.R.I.	Islamic Republic of Iran.
I.U.C.N.	International Union of Conservation of Nature.
L.E.P.	Law of Environment Protection.

نشانه‌های اختصاری

L.O.A.C.	Law of Armed Conflict.
N.S.C.S.	North Sea Continental Shelf.
O.E.C.D.	Organization for Economic Cooperation.
R.O.P.M.E.	Regional Organization for protection of Marine Environment.
S.I.P.R.I.	Stockholm International Peace Research Institute.
N.Y.	New York.
U.N.	United Nations.
U.N.Doc.	United Nations Document.
U.N.E.P.	United Nations Environment Program.
U.N.T.S.	United Nations Treaty Series.
U.S.T.S	United States Treaty Series.
Y.B.I.L.C.	Yearbook of The International Law Commission.
Y.B.U.N.	Yearbook of United Nations.

پیشگفتار

تاکنون بشر را از جنگ بهر علت گریزی نبوده است، هرچند امروزه طبق حقوق بین‌الملل مدرن عملیاتی که نام جنگ دارد تحریم و ممنوع شده است ولی هنوز هم در نوع مجاز آن یعنی دفاع مشروع و یا سایر انواع تغییر شکل یافته آن انسانها کشته میشوند، خانه‌ها و مزارع ویران میگردند، منابع و ذخائر از بین میروند و محیط زیست بشدت آسیب می‌بیند. واضح است که در جنگ با تیروکمان و نیزه این تلفات و خسارات از انواع مدرن مخاصمات مسلحانه که پیشرفته‌ترین سلاحها و تکنولوژی‌ها در آنها بکار می‌رود بمراتب کمتر بوده است.

آنچه بایستی مورد نظر باشد بررسی آسیب‌هایی است که در این کشمکش‌ها و مخاصمات تحت هر عنوان به محیط زیست طبیعی وارد میشود و چون امروزه با وسائل مدرن و تکنولوژی پیشرفته میزان و شدت این آسیب‌ها و خسارات چندین برابر شده است، درمقابل نیز بررسی و توجه به این موضوع از حساسیت و الزام بیشتری برخوردار است. هدف اصلی در این نوشته حفاظت از محیط زیست طبیعی در هنگام بروز مخاصمات مسلحانه است لذا به دو گروه از قواعد در رسیدن به این هدف بایستی متشبت شد.

گروه اول: قواعد و مقررات عرفی و قراردادی حقوق بین‌الملل در زمینه حفاظت از محیط زیست بطور کلی است که چون در هنگام مخاصمات مسلحانه نیز به حال تعلیق در نیامده و از بین نمیروند در حفاظت از محیط زیست کاربرد دارند.

گروه دوم: قواعد و مقررات عرفی و قراردادی حقوق بین‌الملل در زمینه مخاصمات

مسلحانه است که در واقع یک دسته خاص از قواعد را در زمینه مورد بحث تشکیل می‌دهند که در مورد حفاظت از محیط زیست در هنگام مخاصمات مسلحانه کاربرد پیدا مینمایند.

هنگام بروز مخاصمات مسلحانه نیز دو حالت متصور است یکی بکارگیری عمدی محیط زیست برای پیشبرد اهداف نظامی و دیگری عواقب زیست محیطی عملیات نظامی. کلیه این مسائل در این نوشته مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

منابع و مأخذ استفاده شده در این نوشته بیشتر خارجی و به زبان انگلیسی است. در زبان فارسی متأسفانه مقاله یا کتابی در اینمورد یافت نشد، این نوشته نیز کامل و بی‌عیب نیست. ولی این امیدواری هست که تدوین این مطالب بتواند چارچوب و سرآغازی باشد برای آنانکه می‌خواهند در این زمینه تحقیقات اساسی‌تری به عمل آورده و گامهای استوارتری بردارند.

لازم می‌دانم تشکر و قدردانی خود را از کلیه اساتید و مسئولینی که در این مهم مرا یاری داده‌اند خصوصاً استاد ارجمند جناب آقای دکتر جمشید ممتاز که بدون استفاده از راهنمایی، محبت و علاقمندی ایشان انجام این تحقیق امکان پذیر نبود ابراز نمایم. موضوع تحقیق و قسمتی از منابع و مأخذ را ایشان کرامتاً در اختیار اینجانب قرار داده‌اند که این خود نشانگر مراتب والای علمی و فرهنگی این استاد عزیز است، توفیق بیشتر ایشان را آرزو می‌کنم. از جناب آقای دکتر اردشیر امیرارجمند برای مساعدتهائی که نموده‌اند سپاسگزاری مینمایم. از دوستان و همکاران محترم در اداره کل امور حقوقی وزارت امور خارجه خصوصاً جناب آقای مهرداد رضائیان به خاطر کمکهایشان صمیمانه تشکر مینمایم.

فریبرز-بختیاری اصل